

Szerkesztői kommentár

A XX. század második felében, hasonlóan a többi tudományterülethez, az orvostudomány is jelentős fejlődésen ment keresztül. Az évszázad közepén még elsősorban a fizikális vizsgálat és az orvos érzékszerveinek érzékenysége (például szívzörejek megítélése) segítette a diagnózisok felállításában, míg a megfelelő terápiák kiválasztásában a kezelőorvos tapasztalata és a helyi lehetőségek (eszközpark, finanszírozás, szakemberek elérhetősége) játszottak kulcsszerepet. Az 1970-es évektől kezdődően egyre inkább a technika vette át a diagnosztikában a főszerepet, ennek következtében az orvosok érzékszerveinek különböző érzékenysége helyett egységes elven működő finom műszerek kerültek előtérbe, amelyek adatai sokkal inkább összehasonlíthatóvá váltak egymással, ráadásul lényegesen pontosabban tudták az elváltozásokat kimutatni. Ennek következtében az 1970-es évektől egyre többen hívták fel a figyelmet arra, hogy mind a diagnosztikában, mind pedig a kezelés során szükség van olyan adatokra, amelyek minél kisebb mértékben tartalmaznak emberi szubjektivitást. *Cochrane* volt az egyik élenjárója a szemléletváltásnak, hatására egyre több multicentrikus, prospektív, randomizált, nagy betegszámú, kettős vak vizsgálat szerveződött. E vizsgálatok eredményei már komoly, független bizonyítékkal szolgáltak egyes betegségek kezelésében. A bizonyítékon alapuló orvostudomány (evidence based medicine – EBM) útmutatásai szerint kivizsgált és kezelt betegek statisztikai eredményeit összehasonlítva a helyi tapasztalatok (szokások) és finanszírozási nehézségek által befolyásolt betegellátásnál mindig kedvezőbb eredményt mutattak. Az adatok meggyőzték az orvostársaságokat, hogy EBM típusú útmutatókat adjanak ki, amelyek elsődleges feladata, hogy segítsék az orvosokat eligazodni a rengeteg elérhető információ között.

2011-ben létrehoztuk a Magyar Hasnyálmirigy Munkacsoportot (Hungarian Pancreatic Study Group – HPSG, www.pancreas.hu), amelynek elsődleges célja, hogy javítsa a hasnyálmirigy-betegségben szenvedő magyarországi betegek ellátásának színvonalát, illetve élére álljon olyan nemzetközi multicentrikus, prospektív vizsgálatok megszervezésének, amelyek komoly segítséget nyújthatnak más országok orvosai számára is.

Örömünkre szolgál, hogy 2014-ben, közel 700 közlemény áttanulmányozásával, sikerült összeállítani a hasnyálmirigy főbb betegségcsoportjainak (akut pancreatitis, krónikus pancreatitis, autoimmun pancreatitis, gyermekkori pancreatitis és pancreasrák) EBM-alapú útmutatóit, amelyeket mindenki számára elérhetővé kívánunk tenni. A HPSG jelen, bizonyítékon alapuló kezelési irányelvei a hasnyálmirigy-betegségek első, EBM alapján készült kezelési útmutatói hazánkban. A HPSG irányelvei komoly segítséget nyújtanak az oktatáshoz, a mindennapi betegellátáshoz és a megfelelő finanszírozás kialakításához, ezért bízunk benne, hogy ezen irányelvek minél szélesebb körben alappreferenciaként fognak szolgálni Magyarországon. A 156. évfolyam 7. számában az akut és krónikus pancreatitis, míg a 8. számban az autoimmun és gyermekkori pancreatitis mellett a pancreasrák EBM-alapú útmutatói olvashatóak. Köszönetünket fejezzük ki az *Orvosi Hetilapnak*, hogy ezen útmutatókat mindenki számára elérhető módon (open access) megjelentette.

Szeged, 2015. január 1.

Prof. dr. Hegyi Péter
a Magyar Hasnyálmirigy Munkacsoport vezetője,
a lapszám vendégszerkesztője